

UDENRIGSMINISTERIET

EUROPAUDVALGET
Alm. del - bilag 135 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

24. oktober 2002

Under henvisning til Europaudvalgets skrivelse af 24. september 2002 (Alm. del – bilag 1131) vedlægges Økonomi- og Erhvervsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 48 vedrørende henvendelse fra PROSA, DKUUG og SSLUG om softwarepatenter.

Bendt Bendtsen

MODTAGET I UDENRIGSMINISTERIET/EU-SEKRETARIATET
DEN 23/10-02

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTEREN

15. oktober 2002
/CAJ

Besvarelse af spørgsmål 48 (alm. del – bilag 1131) stillet af Europa-udvalget den 24. september 2002 vedrørende henvendelse fra PROSA, DKUUG og SSLUG om softwarepatenter.

Spørgsmål 48:

”Regeringen anmodes om at foranledige, at Europaudvalget modtager økonomi- og erhvervsministerens kommentarer til henvendelser fra PROSA, DKUUG og SSLUG om Kommissionens direktiv om patentering af computer-implementerede opfindelser (softwarepatenter) KOM (02) 92, jf. info-noter I 266, I 268 og I 275. PROSA, DKUUG og SSLUG havde foretræde for Europaudvalget den 20. september 2002.”

Svar:

PROSA, SSLUG og DKUUG's henvendelser vedrørende Kommissionens direktivforslag om computer-implementerede opfinders patenterbarhed indeholder detaljerede vurderinger af spørgsmålet om muligheden for patenter på softwareopfindelser. PROSA's udtalelse, jf. info-note I 275 stammer imidlertid fra 2000 og forholder sig således ikke til direktivforslaget, der først er fremsat i 2002.

Jeg vil i min besvarelse ikke gennemgå indholdet i henvendelserne i detaljer, men koncentrere mig om de vigtigste elementer.

Detaljer om direktivforslaget vedrørende softwarerelaterede opfindelser fremgår af grundnotat samt supplerende grundnotat fremsendt til udvalget henholdsvis den 3. april 2002 og 3. juni 2002.

Retstilstanden mht. patentering af softwareopfindelser

Det anføres i I 275, at det er reglen i Danmark, at software ikke kan patenteres. Det er endvidere i I 266 anført, at den europæiske patentorganisations praksis på softwareområdet er i strid med lovgivningen.

Dette er ikke korrekt.

Efter patentlovens § 1, stk. 2, der svarer til reglen i den Europæiske Patentkonvention (EPK), kan der ikke udstedes patent på opfindelser, der alene udgør programmer for datamaskiner. Af bemærkningerne til patentloven, jf. Folketingstidende 1977-78, Tillæg A, spalte 2016 fremgår, at det kun er computerprogrammer, der alene indebærer

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTERIET

Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Tlf. 33 92 33 50
Fax 33 12 37 78
CVR-nr. 10 09 24 85
oem@oem.dk
www.oem.dk

anvisninger til det menneskelige intellekt, der ikke er patenterbare. Computer-implementerede opfindelser er således patenterbare, såfremt de opfylder de almindelige patenterbarhedsbetingelser, og herunder yder et teknisk bidrag.

Baggrunden for at udstede patenter på computer-implementerede opfindelser er, at de tilhører et teknologisk område, og derfor på lige vilkår med andre opfindelser bør være patenterbare.

Praksis i Danmark, i de øvrige EU-lande samt hos Den Europæiske Patentorganisation (EPO) har derfor været og er, at der godt kan meddeles patent på softwareopfindelser. Der indføres således ikke en ny retstilstand i Danmark i forbindelse med direktivforslaget.

Debat om patent på computer-implementerede opfindelser

PROSA, SSLUG og DKUUG anfører i I 266, at de finder det betænkeligt, at man forud for direktivforslaget ikke har haft en tilbundsående undersøgelse af og debat om, hvorvidt samfundet er bedst tjent med at have softwarepatenter eller ej.

Jeg skal her påpege, at Kommissionen allerede i 2000 overvejede at fremlægge et direktivforslag om patentering af computer-implementerede opfindelser. Patent- og Varemærkestyrelsen gennemførte i denne forbindelse en høring. Der blev udarbejdet en grundig holdningsrapport, som medtog bidrag fra danske interessenter på området. Rapporten blev præsenteret og diskuteret på en konference afholdt af Patent- og Varemærkestyrelsen i 2000.

Der blev desuden på foranledning af Forskningsudvalget, i forbindelse med beslutningsforslag B114 fremsat 3. marts 2000, udarbejdet en redegørelse om patentering af software. Denne redegørelse blev offentliggjort 22. maj 2001. Herudover er Forsknings- og Erhvervsudvalgene løbende blevet orienteret om relevante tiltag på området.

Teknologirådet har på foranledning af de to nævnte udvalg gennemført et seminar i februar 2002 med deltagelse fra områdets interessenter, forskere samt Patent- og Varemærkestyrelsen. På dette seminar blev udvalgene præsenteret for dels de faktuelle forhold og regler, dels de forskellige interessenters holdninger. Udvalgene havde desuden mulighed for at stille opklarende spørgsmål til oplægsholderne.

Det er derfor min opfattelse, at denne sag har været genstand for en omfattende debat, forud for direktivforslagets fremsættelse. Efter direktivforslagets fremsættelse har der været gennemført endnu en høring og foregået drøftelser i specialudvalget for tekniske handelshindringer forud for den sædvanlige forelæggelse for Europaudvalget, som vil ske op til rådsmødet (Konkurrenceevne) i november.

Resultatet af Kommissionens høring før direktivforslagets fremsættelse

Det anføres i I 266, at direktivet ikke tager hensyn til den høring, som EU-Kommissionen gennemførte i 2000, hvor "et massivt flertal af de indkomne høringssvar gik kraftigt imod indførelsen af softwarepatenter".

Det fremgår af indledningen til direktivforslaget, at : "Høringen udmundede i omkring 1450 svar, som blev analyseret af et konsulentfirma, hvis rapport er offentliggjort. En af de konklusioner, der klart kan drages af svarene, er, at der er et entydigt ønske om et tiltag. Den nuværende situation, hvor det er uklart, hvad der er patenterbart, anses for at have stor negativ indflydelse på erhvervslivet. Men der var meget delte meninger om, hvad der præcist bør gøres. Nogle ønsker strenge begrænsninger for softwarepatenter (eller et fuldstændigt forbud), mens andre går ind for en harmonisering på mere eller mindre det niveau, der svarer til *status quo* som fastlagt i EPO's nuværende politik og retspraksis.

Hovedparten af de enkeltpersoner, der indsendte svar, var tilhængere af open source-software, og deres synspunkter varierede lige fra dem, der er helt imod patenter på software, til EuroLinux Alliances "officielle" holdning, der går ud på at modsætte sig patenter på software, som kører på computere til almen brug. Til gengæld indkom der en række svar, som generelt støttede høringsoplæggets indfaldsvinkel – hovedsagelig fra regionale organisationer eller brancheorganisationer, som repræsenterer et stort antal virksomheder af alle størrelser, f.eks. Sammenslutningen af Industri- og Arbejdsgiverorganisationer i Europa (UNICE), European Information and Communications Technology Industry Association (EICTA) og European IT Services Association. Der var også enkeltvise svar fra store organisationer, andre erhvervsammenslutninger og fagfolk inden for intellektuel ejendomsret. Så selv om der var meget færre svar i denne kategori end i den, der støtter open source-indfaldsvinklen, kan der næppe være tvivl om, at der ligger størst økonomisk vægt – målt i antal arbejdspladser og samlede investeringer – bag den holdning, der går ind for en harmonisering i tråd med høringsoplægget."

I Patent- og Varemærkestyrelsens høring gjorde tilsvarende forhold sig gældende. Erhvervsorganisationer såsom Dansk Handel & Service, Dansk Industri og Håndværksrådet støttede direktivforslaget, mens open source organisationerne, herunder, SSLUG og DKUUG var imod forslaget. Resultatet af høringen fremgår af det supplerende grundnotat fremsendt til Europaudvalget den 3. juni 2002.

Jeg er således uenig i, at et massivt flertal er imod Kommissionens direktivforslag om computer-implementerede opfindelsers patenterbarhed, og mener tværtimod at der er et stort flertal, der støtter forslaget.

Uklar retstilstand

PROSA, SSLUG og DKUUG anfører i I 266, at det ikke vides, om den nuværende retstilstand er uklar, fordi der ikke har været tilstrækkeligt incitament for nogen parter til at få prøvet softwarepatentsager ved danske domstole. De tre organisationer mener endvidere, at selve lovgivningen i Danmark, de øvrige EU-lande og EPK's artikel 52 (2) c er klar.

Af direktivforslagets indledning fremgår det, at de lovfæstede bestemmelser om betingelserne for meddelelse af patenter på computer-implementerede opfindelser mere eller mindre er ens, men at de anvendes forskelligt i medlemsstaternes praksis. Dette betyder, at en computer-implementeret opfindelse kan være patentbeskyttet i én medlemsstat, men ikke i en anden, og dette skaber en retlig usikkerhed for de europæiske opfindere.

Det er således hensigten og hovedformålet med direktivforslaget, at harmonisere de nationale patentlove på softwareområdet og gøre betingelserne for computer-implementerede opfinders patenterbarhed mere gennemsigtige.

Jeg er uenig i, at lovgivningen i Danmark og Europa, for så vidt angår patentering af software, er klar. Det fremgår således ikke præcist af patentloven og EPK, hvilke softwareopfindelser der er patenterbare, og dermed hvor grænsen går fra det patenterbare til det ikke patenterbare område. Opfindere er dermed tvunget til at undersøge national- og EPO praksis for at finde ud af, hvad der er patenterbart. Dertil kommer, at retstilstanden indenfor EU er forskellig.

Jeg er derfor af den opfattelse, at det er meget vigtigt, at vi på europæisk plan får præciseret reglerne på dette område, så det for alle europæiske virksomheder klart fremgår, hvad det er muligt at få patent på, når det drejer sig om computer-implementerede opfindelser.

Direktivforslagets betydning for store kontra små virksomheder

PROSA anfører i I 275, at et patentsystem for software vil favorisere store virksomheder med omfattende juridiske og administrative ressourcer – og hæmme etableringen af små innovative virksomheder i branchen. En stor virksomhed vil således kunne tvinge mindre konkurrenter i knæ ved at indlede retssager om patentkrænkelser.

Jeg skal her påpege, at patentsystemet er ens for alle, og at det er de samme patenterbarhedsbetingelser, der gælder for både store og små virksomheders opfindelser.

Store virksomheder har i dag den fordel, at de har mulighed for at ansætte personale til at undersøge, om de kan få patent på en computer-implementeret opfindelse. Med direktivforslaget vil det blive nemmere at gennemskue for små og mellemstore virksomheder, om de kan få patent

på deres softwareopfindelser. Den manglende klarhed betyder, at mange smv'er opgiver at søge patent og dermed ikke får den beskyttelse af deres opfindelser, som et patent giver. Uklarheden hæmmer i sidste ende virksomhedernes innovationslyst, hvilket skader både virksomhederne og samfundsøkonomien generelt.

Direktivforslaget vil skabe klarhed om patenteringsomfanget på softwareområdet, og dette må især ses som en fordel for de små og mellemstore virksomheder. I denne forbindelse er det således værd at nævne, at de mindre virksomheders brancheorganisationer, herunder eksempelvis Dansk Handel & Service og Håndværksrådet støtter direktivforslaget.

Fremtidig retstilstand

Det fremgår af I 268, at det ifølge direktivforslagets ordlyd og den nuværende EPO praksis ikke er klart, hvordan den fremtidige retstilstand vil blive. Endvidere anføres det, at direktivet mangler klarhed, herunder afgrænsninger og definitioner.

Jeg er enig i, at direktivforslagets definitioner skal være klare. Formålet med direktivforslaget er som nævnt, at vi får skabt klare regler, og at vi får sat de nødvendige grænser for, hvad der kan patenteres. Således vil retstilstanden blive, at computer-implementerede opfindelser kan patenteres på lige vilkår med andre opfindelser, der henhører under den tekniske emneverden. I debatten om computer-implementerede opfindelser fremdrages ofte eksempler på meget vidtrækkende patenter, det gælder fx patenter på forretningsmetoder. Disse er typisk eksempler fra amerikansk praksis. Med direktivforslaget vil det ikke være muligt at opnå patent på rene computerprogrammer og forretningsmetoder, som det er tilfældet i USA.

Jeg kan oplyse, at netop det at få skabt klare definitioner samt grænser for, hvad der kan patenteres, er et af hovedemnerne i de verserende drøftelser om direktivforslaget i EU.